

Neden Dördüncü Enternasyonal?

Aşağıda, Nahuel Moreno'nun 1985 yılında LIT-CI'nin ilk Dünya Kongresi'nde yaptığı konuşmanın dökümünü okuyucularımıza sunuyoruz.

Dominik MPS'sinden Joaquin yoldaş, beni çok duygulandıran iyi bir belgeyi bize getirdi. Ancak, bu belgeyi okuduğumda çok endişelendiğimi itiraf etmeliyim. *Pan y Libertad* üyesi Kolombiyalı yoldaşın bize çok ağır bir şekilde yüklendiği -ki okudukça hoşuma gidiyordu bu- konuşmasının tam tersiydi ve bu yoldaşın militanlık yapmayı sürdürmek için birleşmek gerektiğini söylemesi beni çok memnun etti.

Öte yandan, Joaquin'in belgesinde önemsiz bir şey okuduğumu itiraf etmeliyim. Ancak dürüst olmak gerekirse, Joaquin yoldaşın konuşması politik bakımdan ileri düzeydeydi. LİT'ten pek çok yoldaşın kendi kendine sorduğu bir soruyu ortaya attı : birleşik devrimci cephe bizim için ayrıcalıklı bir taktik olduğuna göre, nedenDördüncü Enternasyonal'in inşası için çağrı yapmaktan vazgeçmiyoruz? Ya da buna benzer bir şey.

“Dördüncü Enternasyonal” sorununa sayı meselesinden başlayarak yanıt vereceğim. Bu sayı meselesi - Birinci, İkinci ve Üçüncü Enternasyonal -bir kapris değildir. Birine yaşını sormak kapris değil, tam olarak kaç yıl yaşadığını öğrenmek içindir. Bununla ne mi söylemek istiyorum? Beşinci Enternasyonal'i kurmayı öneriyor muyuz, önermiyor muyuz? Bu iki sorun birbirleriyle sıkıca bağlantılıdır. Öncelikle, bir Enternasyonal'e sahip olup olmamız gerektiği konusunda hemfikir olmalıyız. Sonra ise adı konusunda hemfikir olmalıyız. Herkesin bir adı, bir de yaşı vardır. Enternasyonalimize vereceğimiz adı ve yaşı belirlemeliyiz, Dördüncü mü yoksa Beşinci Enternasyonal mi?

Enternasyonaller, sınıf mücadelesi sürecinin derin ihtiyaçlarına uygun olarak kuruldu.

Birinci Enternasyonal, neredeyse Marx'tan tamamen bağımsız olarak, nesnel bir süreç tarafından inşa edildi. Bu dönemde Almanya, tıpkı Fransa gibi oldukça geri kalmıştı. Emekçiler, özellikle Almanlar ve İtalyanlar çalışmak için İngiltere'ye gidiyorlardı. Almanya, günümüzde Kolombiya ile Bolivya'nın, Türklerin, Portekizlilerin ve İspanyolların yaptıkları gibi işgücü ihraç ediyordu.

Birinci Enternasyonal'in kuruluşundan bir yıl önce, İngiltere'de çok sayıda göçmen emekçi vardı. İngiltere'yi ziyaret eden Fransız işçiler, İngiliz sendikalarıyla irtibata geçtiler ve önemli bir sorun ekseninde ilişki kurmaya başladılar: Avrupa'dan İngiltere'ye göç eden emekçiler sorunu. Süreç, böylesine bir ilişkiyle başlayıp Birinci Enternasyonal'in kuruluşu ile sonlandı.

O halde Birinci Enternasyonal, nesnel bir sürecin, dünya proletaryasının -bu örnekte Avrupa proletaryasının - **doğumunun** bir sonucudur. Enternasyonal, o dönemde var olan ulusal işçi örgütlerinin ilk uluslararası örgütüydü. Yalnızca politik yöneticiler değil, aynı zamanda sendika yöneticilerin katılımıyla kuruldu. İşte Birinci Enternasyonal budur. Bu işçi hareketi, Paris Komünü sırasında ağır bir hezimet yaşadı. Bu onun ilk ağır yenilgisiydi. Birinci Enternasyonal bu yenilgiyle tökezledi ve kısa süre sonra yok oldu.

İkinci Enternasyonal de nesnel bir sürecin bir parçası olarak ortaya çıktı : yeryüzünün tüm kapitalist ülkelerinde sosyalist ve Marksist partiler bulunuyordu. O, sosyalist ve Marksist partilerin enternasyonaliydi. Başlangıçta pek çoğu kendilerini Marksist olarak adlandırmıyorlardı. Bağnaz ve ortodoks bir şekilde "Marksist" adını veren Kautsky oldu. (Günün birinde, proleter akımın büyük bir lideri olan genç Kautsky'ye sahip çıkmak gerekecektir.)

Neden Üçüncü Enternasyonal ortaya çıktı? Çünkü bir başka nesnel olgu olan 1914 Dünya Savaşı, İkinci Enternasyonal'i yok etti. İkinci Enternasyonal partileri birbirlerine karşı mücadele ediyor, farklı kamplarda birbirlerine kurşun sıkıyorlardı. Alman Sosyalist Partisi, savaş yanlısı ulusal hükümetini destekliyordu. Enternasyonal militanları, birbirlerini gerçekten öldürmekle meşgullerdi. Bu koşullar altında Enternasyonal hayatta kalabilir miydi? Reformizm ve işçi

aristokrasisinin yanı sıra bu Enternasyonal'i yok eden şey, bu nesnel olguydu.

Üçüncü Enternasyonal, bu nesnel olgudan ötürü kuruldu. [Ve kendi kendini yok etti çünkü] Stalinizm, Hitler'in iktidara gelmesine olanak sağlayarak Alman proletaryasının en büyük tarihsel yenilgisini yaşamasına neden oldu. Nazizm'in Almanya'daki zaferi, azımsanacak bir şey değildir. Şili'de Pinochet gibi subayların iktidara gelmesine denk değildir. Dünya proletaryasının yaşadığı en derin tarihsel yenilgidir. Alman proletaryası, Rusya'ninkıyla beraber dünya proletaryasının öncüsüydü. Hitler'den kısa süre sonra, dünya proletaryasının bir diğer yenilgisi ise Stalin önderliğindeki Sovyet proletaryasının yenilgisidir. Demek ki, karşıdevrim dünya proletaryasının iki temel direğini yenilgiye uğrattı. İlki kapitalist karşıdevrim, diğeri ise bürokratik karşıdevrim tarafından yenildi. Üçüncü Enternasyonal bu nesnel süreçte çöktü.

Üçüncü Enternasyonal'in yok edilmesi ve Dördüncü Enternasyonal'i inşa etme ihtiyacı, bu karşıdevrimci süreç içinde gelişti. Neden bir Dördüncü Enternasyonal inşa edelim? Dünya sosyalist devrimini, sürekli devrimi yönetmek ve Marksist enternasyonalizmin ilkelerini korumak için : işçi demokrasisi, Geçiş Programı, proleter ahlakı için... (Üçüncü Enternasyonal, diğer adıyla Komünist Enternasyonal'in ilk dört dünya kongresinde bunu yapmaya başlamıştı) Marksizm'in tüm mirasını ve her şeyden önce bir enternasyonale sahip olma mirasını korumak söz konusudur. Bu düşünce hattının tamamen doğru olduğunun kanıtı, Stalin'in Üçüncü Enternasyonal'i ilk fırsatta dağıtmış olmasıdır -o tarihe gelindiğinde, artık kongre düzenlemiyordu bile. Stalinizm önderliğinde, kongreler gitgide seyrekleşiyordu. İç Savaş'ın ortasında bile Lenin ve Troçki, yılda bir kez Enternasyonal kongresini topluyorlardı. Stalin'in ele geçirmesinden sonra ise beş, altı ya da yedi yılda bir, kongre düzenlemeye başlandı.

O halde Dördüncü Enternasyonal güncel bir ihtiyaçtır. Mesele, onun güçsüz olup olmaması değildir. Söz konusu olan programatik bir sorundur. Onu Dördüncü Enternasyonal olarak adlandırmalıyız; çünkü o, ikinci emperyalist savaşın ardından meydana gelmesi gereken dünya sosyalist devriminin enternasyonalidir. İşte Troçkizm'in, Troçki'nin Dördüncü Enternasyonal'in inşası çağrısının ruhu budur. Dördüncü Enternasyonal o kadar önemli ki, Troçki onu

enternasyonalistlerin neredeyse hiçbir şey olduğu bir dönemde inşa etmek istedi.

Bu husus, bugün *Lutte Ouvrière*'den yoldaşlarla konuşurken üzerinde ısrarla durduğumuz bir sorunu yeniden gündeme getiriyor : uluslararası bir örgüte üye olmayan, onu inşa etmeyen, aktif olarak içinde yer almayan, ona katılmayan ya da organik olarak müdahale etme eğiliminde olmayan herhangi biri Troçkist olamaz.Bu uluslararası örgüt, yalnızca bir birlik bile olabilir. Altmış katılımcının olup olmaması önemli değil. Bunların onu bir ülkeden, dördü başka bir ülkeden de olabilir. Önemli olan, bir enternasyonal olmasıdır. Verilen örnekler bunu gösteriyor. Birinci Enternasyonal'den önce, Komünistler Birliği ve benzerleri vardı. Marksizm'in özü budur; çünkü uluslararası bir örgüt olmaksızın düzgün ulusal bir yapı bile olamaz.Aksi halde, kendimizi birer Tanrı sanıyoruz demektir.

Arjantin partisini Enternasyonal olmaksızın yönetmem gerekseydi, tüm raporlarda şöyle derdim : “Dünya partisine sahip olmayan bu yalıtılmış önderlik, muazzam sayıda hata yapmış olmalıdır. Lütfen bu hataları bulmaya çalışın; çünkü sadece ulusal bir partinin önderliği olduğumuzdan çok başarısız bir önderliğiz.” Aslına bakarsanız geçmişte yaptığım tam da buydu. Eski ekipten her yoldaş, raporlarımızın bu içerikte olduğunu bilir; hatta Posadas bunlara gülerdi. Bültenleri göstererek şöyle derdi : “Kim ulusal niteliği nedeniyle, felaket olduğunu söyleyen bir önderliğin yönettiği bir örgüte katılır ki?”

Dördüncü Enternasyonal sorunu, “Dördüncü Enternasyonal” adının silinmesi ya da koyulması değildir. Dördüncü Enternasyonal sorunu, yerine getirilmesi gereken tarihsel bir görevdir. Bu adı koymalıyız; çünkü söz konusu olan programatik bir sorundur. Tam tersine “Uluslararası Emekçiler Birliği” adını gayet de silebiliriz; neden olmasın? Herhangi başka bir ad bulabiliriz. Yapamayacağımız şey, nesnel ve temellendirilmiş gerekçeler bulunmadıkça Dördüncü Enternasyonal adını silmektir.

Troçkist olmayan büyük devrimci kitle partilerinin ortaya çıktığını ve bu partilerin bir enternasyonal inşası için çağrı yaptığını varsayalım. Troçki'nin öğüdüne göre, bu enternasyonele katılmamız gerekirdi. Ancak yalnızca kitle partileri oldukları

zaman ona katılırdık; hataları bulunsa ya da programları biraz oportünist olsa da fark etmezdi. Bu enternasyonale katılırdık; çünkü öncü partisiyle karşılaştırıldığında kitle partilerine yönelik daha farklı bir politika yürütmek gerekir. Bir kitle partisinde teorik ve programatik sorun çok önemli ama belirleyici değildir; çünkü her şeyi kontrol eden kitlelerdir. Ancak biz enternasyonalin Dördüncü Enternasyonal olarak adlandırılması için mücadele ediyoruz. Bu adı kabul etmezlerse, onlardan yeni bir sayı belirlemelerini isteriz. Yani Dördüncü mü yoksa Beşinci mi olduğunu söylemelerini ve sahip çıktıkları miras ile soyağaçlarını açıklamalarını bekleriz; çünkü bu soyağacı bilimin bir parçasıdır.